

והתקינה. אם לריבה מעשה כמו חיתוך אחי שפיר דנקט
התקינה דמידי דמוסר מלאכה אין עומא במחשבה
כדלמרינן במרוצה (ב"ק דף קו:) ואי אינה לריבה חיתוך הוי התקינה
לאו דוקא לכל הכלים יורדים לדי עומאחם במחשבה:

שיהא שוקף בה משקלות. ואל"ת
דהכא משמע שעושי משקל
בשל מתנת ובהמוכר את הספינה
(ב"ב דף פט:) ואל"ת אמרינן אין
עושי משקלות משל מתנת וי"ל
דדוקא לשקול בשר ושמן שהמלוותים
מדבק בהם ומתיבש ומכביד אסור
אבל לשקול בהם כסף זהב שרי
אלא תריץ לחופן בעור שלא ישחקו
כדליתא פ' המביא תניין (גיטין כג.)
ושם שלשה עורות הן כו' כדי לגור בו
משקולת קטנה והיינו של מתנת
דמתפיש אותה בעור(ט):

גוהנה אפער שני. אחרתה כדי
אונאה קאשי ונותנה למעשר
שני בשויה ואינו עושם משום אסימון
דשם מטבע יש עליה דמי שאינו
לוקחה בשויה בתורת מטבע כי אם
כמו נסכה אינו אלא נפש רעה ורז
פפא כל להוסף אפילו שאר מטבעות
מסייע ליה לחזיקיה דאמר מחללה
גיפה פי' כאלו מתחילה היתה כן ולא
חטרה דהיינו המביא תניין ממתיני
ה"א ונותנה למעשר שני בפחות משויה
משום דנפש רעה אינו מקבלה בשויה
בתורת מטבע וקמ"ל דלא מיקרי
אסימון משום דמי שאינו לוקחה
אינו אלא נפש רעה קמ"ל חזיקיה
דמחללה גיפה כאלו היתה מתחילה
כן דכ"ע הכי שקלי לה והיינו בשויה
ממש ופריך דאין לנמסר ולהלל
בשויה ומשני בתורת יפה כלומר
שמחלל בפחות מעט משום דאין יכול
לנמסר כמו גיפה שמחלל כמו כן
בפחות מעט והרז רבי יחזק בן הרז
ר' מאיר מפרש דקאי אפחות מכדי
אונאה ונותנה למעשר שני בסלע
שלא שאינו אלא נפש רעה מי שאינו
מקבלה בסלע שלם מסייע ליה
לחזיקיה דאמר אע"פ שפרטתה שולחני
בשויה ולא בסלע שלם לפי שהוא
מדקדק יותר אפי' הכי מחלל גיפה
בסלע דלאזנין בטר שאר בני
אדם שאינם מדקדקים ומקבלין אותה
בסלע שלם והשתא הוי גיפה כמשמעו
ופריך והא אמר חזקיה לפי שאי אפשר
לנמסר ומשני בתורת יפה כלומר
פחות מעט מסלע שלם כמו אם לא
חטרה כלל הוי מחלל עליה פחות
מעט וקא משמע לן חזקיה דמחללה
גיפה דאי ממתיני ה"א ונותנה למעשר
שני בשויה כמו שיתן עליה שולחני
לפי שאינו אלא נפש רעה למי שאינו
מקבלה בשלם א"כ לא הוי אסימון
והריב"ז פי' ונותנה למעשר שני בסלע
שלם אותה שחטרה כדי אונאה וקשה
דלמאי הוי נפש רעה אותו שאינו
מקבלה הלל חייב להחזיר האונאה:
ואסורים

יתר על כן מוכרה בשויה מאי לאו שפחתה
יותר מכדי אונאתה לא יתירה דאכתי לא
פחתה בכדי אונאתה מוכרה בשויה מיתבי
עד כמה תיפחת ויהא רשאי לקיימה בסלע
עד שקל מאי לאו דפחית פורתא פורתא לא
דנפיל לגורא ואפחות בחדא זימנא אמר מר
יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו
ורמיניה "לא יעשנה משקל בין משקלותיו
ולא יורקנה בין גרושתיו ולא יקבנה ויתלנה
בצואר בנו ובצואר בתו אלא או ישחוק או
⁶יתוך או יקוץ או יולך לים המלח אמר ר'
אלעזר ואמרי לה רב הונא אמר ר' אלעזר
לא קשיא "כאן באמצע "כאן מן הצד: עד
מותי מותר להחזיר בכרכים עד שיראה
לשולחני בכפרים עד ערבי שבתות: מאי
שנא בסלע דמפליג ומאי שנא במלית דלא
מפליג אמר אבוי כי תנן נמי מתני' במלית
בכרכין תנן רבא אמר מלית כל איניש קים
ליה בגוה סלע כיון דלאו כל איניש קים
ליה בגוה אלא שולחני הלכך בכרכים
דאיכא שולחני עד שיראה לשולחני בכפרים
דליכא שולחני עד ערבי שבתות דסלקין
לשוקא: ואם היה מכירה אפי' לאחר שנים
עשר חדש כו': היכא אי בכרכין הא אמרת
עד שיראה לשולחני אי בכפרים הא אמרת
עד ערבי שבתות אמר רב חסדא ⁷מירת
חסידות שנו כאן אי הכי אימא סיפא אין לו
עליו אלא תרעומת למאן אי לחסיד לא
קבולי ליקבלה מיניה ולא תרעומת תיהוי
ליה ואלא להאיך דקבלה מיניה ולבתר
דמקבלה מיניה תרעומת תיהוי ליה ה"ק
הא אחר אע"פ שאין מקבלה הימנו אין לו
עליו אלא תרעומת: ונותנה למעשר שני
ואינו חושש שאינו אלא נפש רעה: אמר
רב פפא ש"מ האי מאן ⁸דמוקים אוזוי מיקרי
נפש רעה "והני מילי הוא דסגוי להו מסייע
ליה לחזקיה דאמר חזקיה בא לפרוטה פורטה
בשויה בא לחללה מחללה ביפה מאי קאמר
הכי קאמר אע"פ כשבא לפרוטה פורטה
בשויה כשהוא מחללה ומחללה ביפה למימרא
דסבר חזקיה דמזולזלין במעשר שני * והאמר
חזקיה מעשר שני שאין בו שוה פרוטה אומר
הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי
שאי אפשר לו לאדם לצמצם מעותיו מאי
ביפה בתורת יפה דתרי זילי לא מזולזלין
ביה **גופא** אמר חזקיה ימעשר שני שאין
בו שוה פרוטה אומר הוא וחומשו מחולל
על מעות הראשונות לפי שאי אפשר
לו לאדם לצמצם מעותיו מיתבי ⁹ההרומה
והביכורים חייבין עליהן ¹⁰מיתה ¹¹וחומשו
ואסורים

יתר על כן מוכרה בשויה. לעילה קמיי לה גבי סלע שפחתה מוכרה
בשויה לפי דמיה ולא גיפה אלמא מותר לקיימה: יתר על כן. על
כדי אונאה דלא פחתה כדי אונאה לכל חד וחד כדלית ליה:
לאו דפחית פורתא פורתא. וקאמר
מותר לקיימה עד שקל אלמא לא
מיתלפא בסלע ותיוכתא דרב הונא:
גרושתיו. שזרי כלי כסף: ה"ג או
יקוץ או יתוך. לשון הפכה ולא גרסינן
יתוך: באמצע. יקבנה דמשקנה
לא קגיא: מן הלך. לא יקבנה לפי
שהרמאי שימלאנה יקוץ אותה קביב
עד שיזילא את הנקב ומרמה בה את
האחרים ויזילאנה בשקל: דמפליג.
בין כפרים לכרכים: ומאי שנא
עליה דלא מפליג. דקמיי כדכי שיראה
לתגר או לקרובו לא שנא כרך לא
שנא כפר: דסלקין לשוקא. לקנות
זרזי סעודת שבת: מדם חסידות.
וה"ק אם חסיד הוא מקבלה: למאן.
מי המתעורר: אם לחסיד. קאמר
מי מרעומת על המחזיר מי
דיש לו מרעומת על המחזיר מי
כופהו לקבל שיתרעס טוב לו שלא
יקבלה משקבלנה ויזילא דינה על
חבירו: ואמר. שאינו חסיד ולא
רצה לקבלה אין לזה עליו אלא מרעומת
דאידיה הוא דאפסיד אנפשיה שלא
החזירו בזמנו: דמוקי אווא. מעמיד
עצמו מלקבל כשמואל בהם פגם:
מסייע ליה. מתני' דקמיי נותנה
למעשר שני: בא לפרוטה. בא
להחליף סלע חסירה בפרוטות:
פורטה בשויה. לפי חסרונה ולא ירמה
את חבירו לפרוטה גיפה: בא לחללה.
לחלל מעשר שני עליה: מחלל. עליה
מעשר דמיי סלע יפה: גיפה. כאלו
היא יפה: מאי קאמר. בא לפרוטה
פורטה בשויה ממתינין אתא
לאשמועינן דכיון דפחתה כדי אונאה
אסור להזילאה גיפה: ה"ק. אע"פ
שכשבא לפרוטה צירושלים בפרוטות
ליקח סעודת מעשר על כרחו יפרטנה
בשויה ולא גיפה אפילו הכי סלע
שמה שאינה אלא נפש רעה וכשמחלל
מעשר עליה מחלל גיפה ואשמועינן
חזקיה דמתני' דקמיי נותנה למעשר
שני כאלו היא יפה קאמר: דמזולזלין.
לנמסר דמי פדיונו: שאין בו שוה
פרוטה. ואין בו כה לתפוס פדיונו
שיתן פרוטה ויחללה כדלמר לקמין
ממעשרו ¹ ולא כל מעשר כו': אומר
הוא וחומשו. שאני תריץ להוסף
עליו: יפה מחולל על מעות הראשונות.
שמחללתי עליהן מעשר שני ועודן
צדי יפה חף זה מחולל על אותו
מעשר: שאי אפשר לאדם לנמסר
מעוטיו. לחלל בשוין בלמנוס
שמתוך שהוא ירא מלפחות וממלא
אזלו בלא חילוף הוא מוסיף על דמיו
הליכך פחות משוה פרוטה זה מחלל
על אותו עודף. אלמא לא פריקין
בלמנוס וכ"ש בפחות: בפורטה יפה.
בשויה וה"ק כסס שכשבא לפרוטה
צירושלים לא יקבלה הימנו להדיא

אלא בשויה ויש מזולזלין בדמיה יותר מכדי
שלה כך לא יחלל על זו אלא בדמיה ודאין שלה: דפרי זילי לא מזולזלין ביה. דאע"ג דתנן נותן למעשר שני חד וילתא אשמועינן
דמחלל על סלע חסירה ולא אמרינן הרי הוא כאסימון או כמעות היתנות ¹²באסימון ¹³אבל תרי זילי לחלל עליה מעשר דמיי סלע יפה
לא: ביכורים. הוקשו לתרומה דקרינהו כמנא דאמר מר (מכות דף י"א.) ותרומת ידך ¹⁴אלו בנורים: חייבין עליהן
מיה. זר או כהן עמא האוכלו במזיד: וחומשו. זר האוכלן בשוגג דכתיב (ויקרא כג.) ואיש כי יאכל קדש בגגה וגו':
ואסורים

א) י"א היקף מלשון מחכות
וכן הוא בספר הרמב"ם,
פ) שבת קכ. חילין קל:.
ג) גי' ערוך ערך קהה דקתי
אחור, ד) חלה פ"א (מ"ע)
ב) כפרים פ"ב (מ"א) חגיגה
יח: ימות עגב, ט) (ע"א),
ו) (דף כג:), ז) (ויקרא כו:),
ח) ז"ל שמחלל, ט) (אולי
ז"ל כסימן ועי' לעיל מז:),
י) כפ"א: בסומן, יא) (דברים
יב:), ל) שרף לע"א, מ) וע'
היטב סומן ז"ב פט: ד"ה
ולא בשל,

גליון הש"ס
גמרא והאמר חזקיה
בפשי שני לקמן דף
נג ע"ב:

מוסף רש"י
החרומה והביכורים
חייבין עליהן מיתה. זר
האכלן מזה. דכתיב (ויקרא
כג.) ומתו כי יחללוהו
ומתו ליה וכל זר לא יאכל
קדש, וכל הענין מדבר
במחמה (חגיגה יח:):
טמא האוכלה, דכתיב ומתו
זו כי יחללוהו, וכבירים
כמרימה, דלמר מר ומתומת
ידן אלו הבכורים: יבמות
עג:., וחומשו. האוכלן
שוגג, דכתיב (ויקרא כג.)
ואיש כי יאכל קדש בגגה
ויקח חמיתו עליו חגיגה
יח: אבל במעשר שני לא,
דהא זריס אכלי ליה ואין
חומשו אלא בפרטה את
מעשרו (בבמות עג:).

צבא א מ"י מ"ז מהל
מעשר שני ה"ל א כ:
ב מ"י שם פ"ג ה"ל ה':
ג מ"י שם ה"ל ט':
ק ד ה ר מ"י שם פ"ג ה"ל
ט:
קא ז מ"י שם פ"ה הלכה
ד:
קב ט מ"י שם ה"ל ה':
קג י מ"י שם ה"ל ו' ופ"ח
מהל ערכין הלכה ה':

תורה אור השלם

1 וכו' ירבה מנחם הדרן
כי לא תוכל שאתו כי
ירחק מן המדקדק אשר
יבחר ה' אלהיך לשלם
שמו שם כי ירבה ה'
אלהיך: דברים י' כד
2 וישא משאת מאת
פניו אלהם ותרב משאת
בנימו ממשאת כלם
משל דודת וישתו וישברו
עמו: בראשית מג ל'
3 ואם גאל יגאל איש
עליו: ויקרא כו לא

כרבי יהודה דאמר יקבר. כספרי הכסף כסף ראשון ולא כסף שני וא"ת דכריש פירקין ודף (מה). אמרינן כסף ראשון ואפי' כסף שני וי"ל דה"מ כסף על כסף אבל לחלל צ' פעמים פירות על כסף לא וא"ת דבפרק שלישי דמעשר שני (מ"י) תנן אמרו לו לר' יהודה ומה מעשר שנטמא נפדה לקוח לא כל שכן אמר להם לא אם אמרתם בצמעשר שנפדה טעור ברמוק מקוס תאמרו בלקוח שאינו נפדה כו' אם כן טעמא אחרינא אית ליה ולמה לי קרא כספרי וי"ל דאסמכתא בעלמא הוא אי נמי טעמא וכתב לה קרא: אפילו לא יצא נמי מעיקרא דשני בשנטמא ה"מ למפקד ה"י אלא דעדיפא מיניה פריך: לא פלוג רבנן. מימה דבסוף פרק חלק (סנהדרין ד' ק"ג). משני כי גזרו רבנן כי איתנהו למחילות ולא קאמר דלא פלוג רבנן כדקאמר הכא ולא קשה מידי דהתם קאי אמאי דקאמר אלא דעיר הנדחת ואסקוה לירושלים והיה שם בשעת גמר דין ליתאכיל דהא קלטוהו מחילות והי"ל שלל ירושלים בשעת גמר דין כו' ומסיק לעולם בטעור ואסקוה לירושלים ונגמר דין דעיר הנדחת ודקא קשיא לך ליתאכיל כגון דנפול מחילות אחר גמר דין וכדכרנא דאמר מחילה נפול מחילה דלא פלוג רבנן כדקאמר בשמעמין דכיון דלקלוט לא היו אלא מדרבנן מן התורה חל עליו גמר דין אפילו לא נפול מחילה כלל כיון שיכול לאכול אם יראה ולא מיקרי נמי שלל ירושלי' כיון שיכול להוציאו ולפדותו אלא דרבנן אמרו מחילה לקלוט אפילו לקרות שלל ירושלים ולאכול דהעמידו דכריהם על דין תורה אהא מסיים כי גזרו רבנן היכא דאיתנהו למחילות פירוש לא העמידו דכריהם על דין תורה למיקרי שלל ירושלים ולאכול אלא כי איתנהו למחילות ולא נפול כלל אבל נפול מחילות אחר גמר דין לא גזרו רבנן להעמיד דכריהם על דין תורה לקרות שלל ירושלים ולאכול אע"ג דבשעת גמר דין קלטוהו מחילות כיון דנפול מחילות אחר גמר דין אבל אי נפול מחילות קודם גמר דין אע"ג דלא היו שלל ירושלים מ"מ לא חל עליו גמר דין דה"ל כגבולים וה"ל שלל שמים כיון שאינו ראוי לאכול ולא לפדות כדאמר בשמעמין דלא פלוג רבנן ויעלוהו כשיעשו מחילות א"ג דוקא מיירי בנפול מחילות קודם גמר דין ולא היו כמו בגבולים דכיון שהיה ראוי לאכול עשה אחת הוה ליה ממון הדיוט ושלל ירושלים לא היו כיון דנפול מחילות בשעת גמר דין אלא נפול מחילות אחר גמר דין כיון דהוי שלל ירושלים בשעת גמר דין תו לא פקע והשתא אחי שפיר טפי בפשיטות כי איתנהו בשעת גמר דין גזרו למיהוי שלל ירושלים כי ליתנהו בשעת גמר דין לא גזרו ואם תאמר דמשמע דיגזרו משום דחל עליהו גמר דין אלא היכא דלא חל עליהו גמר דין יאכלו אם מצנה החומה והא אמרינן בפרק קדשי קדשים (נחמ"ג דף נט.) כשהיה מונח שלם ונפסג ונבנה אין חורצין ונראין וי"ל דדוקא זכמים שעושין מהם עבודות אבל מעשר או בשר זבח לאחר העבודה או שירי מנחה חורצין ונראין:

העבודה או שירי מנחה חורצין ונראין:
דנפול מחילות. פי' רוב מחילות דאי נפול מקנתם אע"ג דאסור לטלטל בשבת מ"מ מקרי מחילה לענין אכילת מעשר וקדשים קלים כדאמרינן ריש פרק אלו דברים (פסחים דף ק. ושם ד"ה מוצא דף סו) דהיא שמעתתא דהלל לר' ליהעמיד אחר שנפרצו בה פרות לך לא יוכלין להוליך סכניהם בשבת לעורה לשחוט פסחיהם דאסור שפרצו היו מותרים לטלטל כדאמר רבי יוחנן (עירובין דף י:.) ירושלים אלמלא לתומיה נעלות בליה חייצין עליה משום רה"ר ואעפ"כ בליה היו אוכלין פסחיהם:

אין בו שוה פרוטה. אין מופס פדיון ולא בעי למדרש אין בו שוה פרוטה אין מוסף חומש אבל פדיון מופס דסברה לאוקמה מיעוטא בגופה ולא בחומש דפחות משהו פרוטה לא חשיב ממון לתפוס פדיון אבל למ"ד אין בחומש קשה דטפי הוה ליה למדרש לאוקמה מיעוטא בחומש:

ואפי' בירושלים. שאין מעשר טעור נפדה שם דכתיב (דברים יד) כי ירחק ממך [וגו'] ונתת בכסף ולא כשהיה בירושלים: **בלקוח**. מעשר זה ולא הוא עצמו היה מעשר אלא זרכי סעודה שלקח בירושלים בכסף מעשר: **יקבר**. דקא סבר לא אלים למיתפס פדיונו: **אלא לעולם בטעור**. צין מעשר צין לקוח. ודקאמר נעיליה וניכליה: **מאי יאל**. נמי דקאמר דנפול מחילות חומת ירושלים ושוב אין מעשר נאכל שם עד שיעמדו מחילות דבעינן לפני ה' תאכלנו (שם יב) וצפדייה נמי לא דקלטוהו מחילות מלפדותו עוד משנכנס לתוכו: **האמר רבא**. במסכת מכות (דף כ.ז.): **מחילה לנפול דרבנן**. דאורייתא **מחילה לקלוט דרבנן**. מחילה שנאמרה בזמרה לא הוהכרה אלא לאכול בזמרה ושאמרו בזמנה מחילות קולטות אותם מלפדות עוד אם יאל דרבנן היא: **וכי גזרו רבנן כו'**. לאו רבא קאמר לה אלא המקשה קאמר מדאמר רבא קליטת מחילות מרבנן בעלמא היא והשתא דנפול מחילות ליתא להאיא גזירה דכי גזרו רבנן היכא דאיתנהו זה הוציא את המעשר לחוץ אבל כי ליתנהו לא גזרו הלכך ניפרקיה ואמאי בטלי: ומשני **לא פלוג רבנן**. צין יוצא מתוכן לנפול דקליטת מחילות גזרו בשתם צין איתנהו צין ליתנהו: **רב הונא ברבי יהודה אמר**. הא דאומנת לחוקיה מרישא דקמתי בציחה מעשר אמרו שאין זו שוה פרוטה וקשיא לך ליעבד כחוקיה לא קשיא: **הא קשיא** אין בו שוה פרוטה **שנכנס לירושלים ואלא** דקליטת מחילות מעבכת מלחלו עוד על מעות הראשונות: וניהדר ונעיליה וניכליה. בירושלים עם מערובות: **דנפול מחילות**. והיינו יאל דקמתי: **אפי' יש בו שוה פרוטה**. נמי לאו בר אכילה ולא בר חילול הוא ואמאי חגי בציחה מעשר אמרו בשאין זו שוה פרוטה כו': **לא מצטיא** שם בו. דכיון דבר פדייה הוא חילול עליו קליטת מחילות דרבנן ולא מיפרוק תו אבל אין זו אומנת כה"ג לא לגזור רבנן קליטת מחילות לפדייה דמיתלחא ללא שכיח היא לחללו על מעות הראשונות ויעביד ליה כדחוקיה קמ"ל: **פרט לשאין בו שוה פרוטה**. שאינו בכלל גאולה ולימדך שאינה מופסת פרוטה: **רב אמי אמר אין** בו שוה פרוטה שנינו אבל אם יש בו שוה פרוטה בר גאולה הוא ותופס פדיונו: **ורב אסי אמר אין בחומשו**. שוה פרוטה שנינו דלאו בר גאולה הוא עד שיהא בו שוה ארבע פרוטות כדי שיהא ראוי לתופסת חומש דכתיב בהאי קרא: **דיו שאמר כו'**. כדחוקיה ולא אמרינן ימחין עד שיעלנו לירושלים או ימחין עד שיזרפנו עם אחר דכיון דבחומושיה ליכא [פרוטה] לא קחשיב ודיו כדך: **אלא למ"ד אין בו מאי דיו**. מאי רבותיה דלטרין למחני דיו ליתני אומר הוא וחומשו כו': **חומשא מלגיו**. על שוה עשרים זו מוסף ארבע שהן חומשו של קרן: **או חומשא מלגיו**. על ארבעה רבעים מוסף חמשיית מן החוץ דהוה ליה לעשרים זו חמשה וזו: **הבעלים אומרים בעשרים**. גבי מוקדיש ופרוה הקדשו מן לה במסכת ערכין (דף ט.ו.): **מפני שמוקדיש חומש**. ועשרים שלהן הוו כ"ה דאילו שאר כל אדם לא יוסף חומש: **הבעלים**

אפילו בירושלים שנא' ויבי לא תוכל שאתו ואין שאה אלא אכילה שנאמר וישא משאת מאת פניו אלא בלקוח בכסף מעשר שני לקוח בכסף מעשר נמי ליפרקיה ר' רתנן הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה כרבי יהודה דאמר יקבר אי רבי יהודה מאי איריא יצא אפילו לא יצא נמי אלא לעולם כשהיה רבא ומואי יצא דנפול מחילות ויהאמר רבא "מחיצה לאכול דאורייתא" מחיצות לקלוט דרבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות לא הונא בר יהודה אמר רב ששת חודא רבנן ב'מעשר שני שאין בו שוה פרוטה שנכנס לירושלים ויצא אמאי וניהדר ונעיליה וניכליה ודנפול מחילות ונפרקיה האמר רבא מחיצה לאכול דאורייתא מחיצה לקלוט דרבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיצות לא הונא בר יהודה אמר רבא מיבעיא קאמר לא מיבעיא יש בו דקלטין ליה מחיצות אבל אין בו אימא לא קלטו ליה מחיצות קא משמע לן ת"ר ואם גאל יגאל איש ממעשרו ממעשרו ולא כל מעשרו פרט למעשר שני שאין בו שוה פרוטה איתמר רב אמי אמר אין בו רב אסי אמר דהא אין בחומשו רבי יוחנן אמר אין בו רבי שמעון בן לקיש אמר אין בחומשו מיתבי ימעשר שני שאין בו שוה פרוטה דיו שיאמר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות בשלמא למאן דאמר אין בחומשו היינו דקמתי דיו דאע"ג דבדידיה אית ביה כיון דבחומושיה ליכא שפיר אלא למ"ד אין בו מאי דיו קשיא איבעיא להו חומשא מלגיו או חומשא מלכר אמר רבינא תא שמע הבעלים אומרים בעשרים וכל אדם בעשרים הבעלים קודמין מפני שמוסיפין חומש אמר אחד הרי עלי בעשרים ואחד הבעלים

כגבולים וה"ל שלל שמים כיון שאינו ראוי לאכול ולא לפדות כדאמר בשמעמין דלא פלוג רבנן ויעלוהו כשיעשו מחילות א"ג דוקא מיירי בנפול מחילות קודם גמר דין ולא היו כמו בגבולים דכיון שהיה ראוי לאכול עשה אחת הוה ליה ממון הדיוט ושלל ירושלים לא היו כיון דנפול מחילות בשעת גמר דין אלא נפול מחילות אחר גמר דין כיון דהוי שלל ירושלים בשעת גמר דין תו לא פקע והשתא אחי שפיר טפי בפשיטות כי איתנהו בשעת גמר דין גזרו למיהוי שלל ירושלים כי ליתנהו בשעת גמר דין לא גזרו ואם תאמר דמשמע דיגזרו משום דחל עליהו גמר דין אלא היכא דלא חל עליהו גמר דין יאכלו אם מצנה החומה והא אמרינן בפרק קדשי קדשים (נחמ"ג דף נט.) כשהיה מונח שלם ונפסג ונבנה אין חורצין ונראין וי"ל דדוקא זכמים שעושין מהם עבודות אבל מעשר או בשר זבח לאחר העבודה או שירי מנחה חורצין ונראין:
דנפול מחילות. פי' רוב מחילות דאי נפול מקנתם אע"ג דאסור לטלטל בשבת מ"מ מקרי מחילה לענין אכילת מעשר וקדשים קלים כדאמרינן ריש פרק אלו דברים (פסחים דף ק. ושם ד"ה מוצא דף סו) דהיא שמעתתא דהלל לר' ליהעמיד אחר שנפרצו בה פרות לך לא יוכלין להוליך סכניהם בשבת לעורה לשחוט פסחיהם דאסור שפרצו היו מותרים לטלטל כדאמר רבי יוחנן (עירובין דף י:.) ירושלים אלמלא לתומיה נעלות בליה חייצין עליה משום רה"ר ואעפ"כ בליה היו אוכלין פסחיהם:
אין בו שוה פרוטה. אין מופס פדיון ולא בעי למדרש אין בו שוה פרוטה אין מוסף חומש אבל פדיון מופס דסברה לאוקמה מיעוטא בגופה ולא בחומש דפחות משהו פרוטה לא חשיב ממון לתפוס פדיון אבל למ"ד אין בחומש קשה דטפי הוה ליה למדרש לאוקמה מיעוטא בחומש:

א) פסחים לת. סנהדרין ק"ג. מעשר שני פ"ג מ"י) זכמים מט. ט) סנהדרין ק"ג. מכות כ. ג) ט"ז. א) יבמות סו. קו. מכות כ"ג: ד) עירובין סו. לקמן כ"ג: ט) ערכין סו. ו) אפילו בירושלים. לאחר שנכנס, ואפי' דרשין כי ירחק מן המקום ואת הכסף ביתך, נחמוק מקום אהה פודה וכל ולא קביו מקום (סנהדרין ק"ג). כי לא תוכל שאתו. כגלה מוכל לאוכלו כגון זה שנטמא, ומת כבסף (פסחים ל"ז). ואין שאה אלא אכילה. והכי קאמר קרא כי ירחק מן מקום, שיהא מעשר טעור חוץ לירושלים, או אפילו הוא בירושלים אלא שני אהה יכול לאוכלו שנטמא, ונתת בכסף ומחוטו. ובענין סנהדרין ק"ג). הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה. דליתמא למיתפס פדיונו (פסחים לח.). יקבר. משום דקליטת קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיוניה (שם). מחיצה לאכול דאורייתא. מן התורה מזה לאכול לפנים מן החומה, אבל מחיצות לקלוט. שהיו מחילות קולטות, צין לענין פדייה צין לכל ענין. מדרבנן הוא (סנהדרין ק"ג). דמשקלטוהו מחילות שוב אינו נפדה (פסחים ל"ז). וכי גזרו רבנן. דמיהוי קליטת מחילות למעשר דשוב אינו יכול לפדותו (שם).

מוסף רש"י
אפילו בירושלים. לאחר שנכנס, ואפי' דרשין כי ירחק מן המקום ואת הכסף ביתך, נחמוק מקום אהה פודה וכל ולא קביו מקום (סנהדרין ק"ג). כי לא תוכל שאתו. כגלה מוכל לאוכלו כגון זה שנטמא, ומת כבסף (פסחים ל"ז). ואין שאה אלא אכילה. והכי קאמר קרא כי ירחק מן מקום, שיהא מעשר טעור חוץ לירושלים, או אפילו הוא בירושלים אלא שני אהה יכול לאוכלו שנטמא, ונתת בכסף ומחוטו. ובענין סנהדרין ק"ג). הלקוח בכסף מעשר שני שנטמא יפדה. דליתמא למיתפס פדיונו (פסחים לח.). יקבר. משום דקליטת קדושתיה ולא אלים למיתפס פדיוניה (שם). מחיצה לאכול דאורייתא. מן התורה מזה לאכול לפנים מן החומה, אבל מחיצות לקלוט. שהיו מחילות קולטות, צין לענין פדייה צין לכל ענין. מדרבנן הוא (סנהדרין ק"ג). דמשקלטוהו מחילות שוב אינו נפדה (פסחים ל"ז). וכי גזרו רבנן. דמיהוי קליטת מחילות למעשר דשוב אינו יכול לפדותו (שם).

